

MALÉ A STREDNÉ PODNIKY

Mikropodniky, malé a stredné podniky (MSP) tvoria 99 % všetkých podnikov v EÚ. Zabezpečujú dve tretiny pracovných miest v súkromnom sektore a prispievajú viac ako polovicou k celkovej pridanej hodnote vytvorenej podnikmi v EÚ. Prijali sa viaceré akčné programy na podporu MSP, napr. iniciatíva Small Business Act, Horizont 2020 a program COSME. Ich cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť MSP prostredníctvom výskumu a inovácií a zlepšiť prístup MSP k financovaniu.

PRÁVNY ZÁKLAD

MSP pôsobia hlavne na vnútroštátnej úrovni, pretože len pomerne málo MSP sa zapája do cezhraničného podnikania v rámci EÚ. Nezávisle od rozsahu ich činnosti sú však MSP ovplyvňované právnymi predpismi EÚ v rôznych oblastiach, ako napríklad zdaňovanie (články 110 až 113 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)), hospodárska súťaž (články 101 až 109 ZFEÚ) a obchodné právo (právo usadiť sa – články 49 až 54 ZFEÚ). Vymedzenie Komisie týkajúce sa MSP je uvedené v odporúčaní 2003/361/ES.

CIELE

Mikropodniky, malé a stredné podniky tvoria 99 % všetkých podnikov v EÚ. V roku 2015 takmer 23 miliónov MSP vytvorilo 3,9 bilióna pridanej hodnoty a zamestnávalo 90 miliónov ľudí, čo bolo významným zdrojom podnikateľského ducha a inovácií, ktoré majú zásadný význam pre konkurencieschopnosť podnikov z EÚ. Cieľom politiky EÚ v oblasti MSP je zabezpečiť, aby politiky a opatrenia Únie mali priaznivý vplyv na malé podniky, a prispieť k tomu, aby sa z Európy stalo atraktívnejšie miesto pre zakladanie podnikov a samotné podnikanie.

DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

A. Iniciatíva Small Business Act (SBA)

Doteraz najkomplexnejšiu a najobsiahlejšiu iniciatívu v súvislosti s MSP predložila Komisia v júni 2008 v podobe oznámenia o iniciatíve Small Business Act (SBA) ([COM\(2008\)0394](#)). Iniciatíva SBA má za cieľ vytvoriť nový rámec politiky, ktorý by integroval existujúce nástroje a ktorý by vychádzal z Európskej charty pre malé podniky a z dokumentu s názvom Moderná politika MSP pre rast a zamestnanosť. SBA uplatňuje skôr koncepciu politického partnerstva s členskými štátmi ako plnohodnotný

rámec Spoločenstva. Jej cieľom je zlepšenie celkového prístupu k podnikaniu v EÚ na základe zásady „najskôr myslieť na malých“.

1. Inteligentná regulácia

Odstraňovanie zbytočného papierovania a byrokracie je pre Komisiu dôležitou prioritou v rámci iniciatívy SBA. Lepšie reagovanie verejnej správy na potreby MSP môže vo veľkej miere prispieť k ich rastu. Smernica o službách na vnútornom trhu (smernica 2006/123/ES) bola uverejnená v roku 2006 a všetky členské štáty EÚ ju vykonali v roku 2009.

Pre malé podniky je mimoriadne užitočná zmena smernice o oneskorených platbách (ktorá od verejných orgánov vyžaduje, aby zaplatili do tridsiatich dní, čím MSP získavajú bezpečnostnú záruku), ako aj smernica o elektronickej fakturácii (ktorou sa elektronické faktúry a papierové faktúry stávajú rovnocennými). Okrem toho modernizácia politiky EÚ v oblasti verejného obstarávania znamená, že MSP sú teraz pri verejnom obstarávaní vystavené menšej administratívnej záťaži a majú lepšie príležitosti predkladať spoločné ponuky. Rovnaký prístup sa uplatnil s cieľom zjednodušiť povinnosti týkajúce sa finančného výkazníctva a znížiť administratívnu záťaž pre MSP, a to modernizáciou verejného obstarávania v EÚ a smernice o účtovníctve (teraz smernica 2013/34/EÚ).

2. Prístup k financovaniu

Finančné trhy často nedokázali poskytnúť MSP finančné prostriedky, ktoré potrebovali. V uplynulých rokoch sa dostupnosť finančných prostriedkov a úverov pre MSP formou poskytovania pôžičiek, záruk a rizikového kapitálu do určitej miery zlepšila. Európske finančné inštitúcie – Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond (EIF) – rozšírili svoje činnosti zamerané na MSP.

Iniciatíva SBA však stále označuje prístup k financovaniu za druhý najväčší problém, ktorý musia jednotlivé MSP riešiť. V novembri 2011 Komisia navrhla akčný plán na zlepšenie prístupu k financovaniu pre MSP ([COM\(2011\)0870](#)). Plán okrem iného zahŕňa politické iniciatívy na uľahčenie prístupu MSP na trhy s rizikovým kapitálom. Komisia monitoruje vývoj v oblasti prístupu MSP k financovaniu prostredníctvom spoločného prieskumu Komisie/Európskej centrálnej banky o prístupe podnikov k financovaniu (SAFE).

3. MSP na jednotnom trhu

Iniciatíva SBA a oznámenie Komisie s názvom Na ceste k Aktu o jednotnom trhu – Pre vysoko konkurencieschopné sociálne trhové hospodárstvo ([COM\(2010\)0608](#)) a Akt o jednotnom trhu II ([COM\(2012\)0573](#)) zdôrazňujú potrebu neprestajného zlepšovania rámcových podmienok pre podniky na jednotnom trhu. Existujú alebo sa plánujú rôzne iniciatívy a opatrenia s cieľom uľahčiť zakladanie a fungovanie MSP na vnútornom trhu. MSP boli udelené výnimky v mnohých oblastiach, napríklad v rámci pravidiel hospodárskej súťaže, zdaňovania a obchodného práva.

4. Politika hospodárskej súťaže

Politika EÚ v oblasti štátnej pomoci je voči MSP dlhodobo priaznivá, keďže EÚ si uvedomovala osobitné ťažkosti, s ktorými podniky zápasia z dôvodu svojej veľkosti. V roku 2014 Komisia prijala revidované všeobecné nariadenie o skupinových

výnimkách (GBER) pre opatrenia štátnej pomoci (nariadenie (EÚ) č. 651/2014). Jedným z prvkov modernizácie štátnej pomoci (MŠP) je zvýšená flexibilita pre členské štáty pri poskytovaní štátnej pomoci MSP bez predchádzajúceho oznámenia a schválenia Komisiou za predpokladu, že sú splnené určité podmienky. Na základe tohto nariadenia môžu MSP dostávať podporu z verejných zdrojov do výšky 7,5 milióna EUR.

B. Siete EÚ pre MSP

Medzi siete zamerané na MSP patria napr.: po prvé, všeobecné podporné služby pre MSP v EÚ, napríklad Podniková európska sieť, SOLVIT, Vaša Európa – podnikanie, MSP a životné prostredie a Nakladanie s chemickými látkami: národné asistenčné pracoviská pre nariadenie REACH. Po druhé, je to podpora inovácií a výskumu, kam patria linka pomoci v oblasti práv duševného vlastníctva IPR Help Desk, portál pre MSP SME Techweb, európska sieť podnikateľských a inovačných centier (BIC) (EBN), Európska sieť pre inováciu na pracovisku a iniciatíva Gate2Growth.

C. MSP a výskum

Výskum a inovácie sú mimoriadne dôležité pre trvalý úspech a rast MSP v EÚ. Program Horizont 2020 na roky 2014 – 2020 sa zameriava na vytvorenie lepšieho a komplexnejšieho podporného prostredia pre výskumné a inovačné činnosti MSP. Podstatné zjednodušenie by sa malo dosiahnuť jednotným súborom pravidiel. Súčasťou tohto prístupu je motivácia MSP, aby sa zúčastňovali prostredníctvom nového osobitného nástroja pre MSP, a to s cieľom zaplniť medzery vo financovaní vysokorizikového výskumu a inovácií v počiatočnej fáze.

Treba poznamenať, že priebežné hodnotenie programu Horizont 2020 je povinná požiadavka zakotvená v nariadení, ktorým sa stanovuje program Horizont 2020. V oznámení ([COM\(2018\)0002](#)) o priebežnom hodnotení programu Horizont 2020 sa skúmajú niektoré možné zlepšenia týkajúce sa vykonávania a poskytuje sa pevná dôkazová základňa pre navrhovanie budúcich činností a iniciatív. Výsledky sa použijú ako základy pre štruktúru a obsah 9. rámcového programu, ktorý bude predmetom návrhu, ktorý sa uverejní v júni 2018.

Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP je navyše jedným z 11 tematických cieľov politiky súdržnosti na obdobie 2014 až 2020. Ďalšie investície pre MSP sa budú realizovať aj v rámci iných tematických cieľov, najmä v rámci cieľov v oblasti výskumu a inovácií, nízkouhlíkových technológií a informačných a komunikačných technológií.

D. Program pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP (COSME)

V decembri 2013 bolo prijaté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1287/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program pre konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov (COSME) na roky 2014 – 2020. S plánovaným rozpočtom 2,3 miliardy EUR na roky 2014 – 2020 program COSME sleduje tieto všeobecné ciele:

- zlepšiť prístup MSP k financovaniu vo forme vlastného kapitálu a dlhu: nástroj na financovanie vlastného kapitálu pre investície vo fáze rastu, ako aj nástroj na poskytovanie záruk za úvery, ktoré MSP poskytnú priame alebo iné dohody

o rozdelení rizika s finančnými sprostredkovateľmi na účely krytia úverov; suma 1,3 miliardy EUR z rozpočtu COSME je vyčlenená na finančné nástroje;

- zlepšiť prístup na trhy v rámci Únie a celosvetovo: služby podpory podnikov orientované na rast sa budú poskytovať prostredníctvom siete Enterprise Europe Network s cieľom uľahčiť rozšírenie činnosti v rámci jednotného trhu, ako aj mimo EÚ,
- podporovať podnikavosť; činnosti budú zahŕňať rozvoj podnikateľských zručností a prístupov, najmä medzi novými podnikateľmi, mladými ľuďmi a ženami.

Podľa Komisie sa očakáva, že program ročne pomôže 39 000 spoločnostiam vytvoriť alebo udržať 29 500 pracovných miest a vytvoriť 900 nových podnikateľských produktov, služieb alebo postupov do roku 2020.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Parlament už v roku 1983 vyhlásil Rok malých a stredných podnikov a remesiel a začal niekoľko iniciatív na podporu ich rozvoja. Odvtedy Parlament nepretržite dokazoval svoj záväzok podporovať rozvoj európskych MSP. Napríklad:

- v júni 2010 prijal Parlament [uznesenie](#) o inovačnej politike Spoločenstva v meniacom sa svete^[1]. V tomto uznesení sa zdôrazňuje potreba vytvoriť podmienky, v rámci ktorých by bol rizikový kapitál rýchlejšie dostupný pre MSP. Požaduje sa vytvorenie nástrojov na financovanie MSP, ako sú mikroúvery, rizikový kapitál pre ľudí, ktorí chcú investovať do inovatívnych podnikov, a tzv. podnikateľskí anjeli na sponzorovanie podnikateľských projektov mladých výskumníkov. Parlament tiež žiada členské štáty a Komisiu, aby vytvorili daňové, finančné, podnikateľské a administratívne stimuly na investície,
- v marci 2011 prijal Parlament [uznesenie](#) o priemyselnej politike vo veku globalizácie^[2]. Parlament okrem iného vyzýva Komisiu, aby pokročila vo vykonávaní iniciatívy SBA s cieľom znížiť administratívnu záťaž a zabezpečiť lepší prístup MSP k možnostiam financovania. Žiada tiež aktualizáciu vymedzenia MSP s cieľom umožniť väčšiu pružnosť v konkrétnych priemyselných odvetviach. Navyše naliehavo žiada Komisiu, aby zvýšila účasť MSP v rámcových programoch pre výskum a vývoj.
- V máji 2011 prijal Parlament [uznesenie](#) o preskúmaní iniciatívy Small Business Act^[3]. Parlament v tomto uznesení okrem iného vyzýva členské štáty, aby prijali posledný zostávajúci návrh týkajúci sa štatútu európskej súkromnej spoločnosti. Parlament takisto zdôrazňuje obavy, že test vplyvov na MSP nebol náležité a dôsledne uplatnený vo všetkých nových legislatívnych návrhoch, najmä na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho varuje členské štáty pred stratégiou tzv. pozlacovania ukladaním požiadaviek nad rámec právnych predpisov EÚ pri transpozícii smerníc do vnútroštátneho práva.

---

[1]Ú. v. EÚ C 236 E, 12.8.2011, s. 41.

[2]Ú. v. EÚ C 199 E, 7.7.2012, s. 131.

[3]Ú. v. EÚ C 377 E, 7. 12. 2012, s. 102.

- V októbri 2012 prijal Parlament [uznesenie](#) o malých a stredných podnikoch (MSP): konkurencieschopnosť a príležitosti na podnikanie^[4]. V tomto uznesení upozorňuje na viaceré oblasti, ku ktorým patrí zníženie administratívnej záťaže, podpora konkurencieschopnosti a vytvárania pracovných miest, zakladanie začínajúcich podnikov a prístup k informáciám a financovaniu.
- V januári 2014 prijal Parlament [uznesenie](#) o reindustrializácii Európy s cieľom podporiť konkurencieschopnosť a udržateľnosť^[5], v ktorom zdôraznil význam MSP v hospodárstve EÚ a vyzval na špecifickú podporu a pomoc pre MSP.
- V septembri 2016 prijal Parlament [uznesenie](#) o prístupe malých a stredných podnikov k financovaniu a o väčšej rozmanitosti financovania malých a stredných podnikov v rámci únie kapitálových trhov^[6].
- V júli 2017 Parlament prijal [uznesenie](#) o budovaní ambicióznej priemyselnej stratégie EÚ ako strategickej priority pre rast, zamestnanosť a inovácie v Európe ([2017/2732\(RSP\)](#))^[7].

Frédéric Gouardères
05/2019

---

[4]Ú. v. EÚ C 68 E, 7.3.2011, s. 40.

[5]Ú. v. EÚ C 482, 23.12.2016, s. 89.

[6]Prijaté texty, [P8_TA\(2016\)0358](#).

[7]Prijaté texty, [P8_TA\(2017\)0305](#).

